

I. Nội dung

1. Thể loại, kiểu văn bản

- Truyện (truyện thuyết và cổ tích)
- Thơ (thơ lục bát)

2. Tiếng Việt:

- Từ đơn và từ phức (từ ghép và từ láy)
- Biện pháp tu từ ẩn dụ, so sánh...

3. Tập làm văn

- Viết bài văn kể lại một truyện truyền thuyết hoặc cổ tích
- Viết bài văn kể lại một trải nghiệm đáng nhớ
- Viết đoạn văn ghi lại cảm nghĩ về bài thơ

II. Bài tập

Bài tập 1: Đọc kĩ đoạn trích sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

TẢN VIÊN SƠN THÁNH

Động Lăng Xương bên sông Đà có một người đàn bà tên là Hàn xấu xí, nghèo khổ không ai lấy. Một hôm bà đi cấy, giẫm phải một vết chân to, cảm động mà thụ thai. Dân làng đuổi bà vào rừng. Bà dựng lều ở, ngày ngày có hổ mang thịt tới nuôi bà cho tới kì sinh nở. Sau mười bốn tháng mang thai, bà sinh được một người con trai đặt tên là Tuấn.

Tuấn lớn lên, sức vóc khỏe mạnh, mày thanh, mắt sáng, lưng rộng, vai to, hằng ngày kiếm củi đốt than nuôi mẹ. Có lần đi qua bến Mộc sang bên kia sông, tới chân núi Tản, ngã được một cây gỗ lớn. Hôm sau sang để lấy gỗ về thì cây ấy lại liền với gốc, cành lá xanh tươi như cũ. Tuấn kinh ngạc không hiểu ra làm sao mới đẵn một cây gỗ khác, đánh dấu nơi ngã gỗ rồi ra về. Hôm sau tìm đến đúng chỗ cũ lại thấy cây kia vẫn xanh tốt như thường. Tuấn thấy lạ, sinh nghi, mới ngã một cây tùng lớn rồi tìm chỗ ẩn mình. Chợt thấy gió thổi mạnh, hương bay thơm phức, hiện ra một cụ già râu tóc trắng xóa, gương mặt đầy đặn. Cụ già cầm chiếc gậy gỗ, chỉ gậy vào thân cây tùng. Chỉ thấy rừng rung, đất chuyển, ánh sáng chan hòa, nhìn lại thì cây tùng đã sừng sững vươn mình đứng thẳng, cành lá xanh tốt, khắp thân không hề có vết chặt. Tuấn từ trong bụi chạy ra, ôm lấy cụ già, nói: “Con nuôi mẹ già chỉ nhờ có nghề đẵn gỗ kiếm củi, nay cụ làm thế, con lấy gì nuôi mẹ?”. Cụ già tươi cười an ủi trao cho Tuấn chiếc gậy, và dặn đây là cây gậy thần có một đầu sinh, một đầu tử; chỉ đầu sinh vào người chết thì sống lại, chỉ vào cây héo, cây xanh lên; còn đầu tử chỉ vào đâu thì thành tan, núi lở, người chết, vật tàn. Lại giao cho Tuấn trông nom núi Tản. Tuấn từ khi có gậy thần, cứu sống được rất nhiều người và vật, những người đau ốm các nơi mười phần chết chín tìm đến Tuấn đều được cứu khỏi. Đi lại trên sông Đà, Tuấn chỉ thả cái nón rộng trên mặt nước rồi lấy gậy khê đẩy. Hằng ngày vẫn kiếm củi đốt than nuôi mẹ. Dân kính phục, đều gọi là Thánh Tản. [...]

(Theo Lê Trọng – Nguyễn Lộc – Bùi Quang Thanh (sưu tầm),

Câu 1. Đoạn trích trên có những nhân vật nào?

- A. Tuấn   B. Tuấn, bà Hàn   C. Tuấn, bà Hàn, cụ già   D. Thánh Tản

Câu 2. Phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên là gì?

- A. Tự sự   B. Miêu tả   C. Biểu cảm   D. Nghị luận

Câu 3. Đoạn trích trên thuộc loại truyện gì trong kho tàng văn học dân gian?

- A. Truyền thuyết   B. Truyện cổ tích   C. Truyện cười   D. Truyện ngụ ngôn

Câu 4. Chi tiết nào sau đây trong đoạn trích không mang yếu tố tưởng tượng kì ảo?

- A. Một hôm bà đi cấy, giẫm phải một vết chân to, cảm động mà thụ thai.
B. Tuấn sức vóc khỏe mạnh, mày thanh, mắt sáng, lưng rộng, vai to, hằng ngày kiếm củi đốt than nuôi mẹ.
C. Tuấn ngã được cây gỗ lớn nhưng hôm sau, cây gỗ ấy lại liền với gốc, cành lá vẫn xanh tươi như cũ.
D. Tuấn có chiếc gậy thần, cứu sống được rất nhiều người.

Câu 5. Xác định cụm tính từ trong câu văn sau:

“Hôm sau sang để lấy gỗ về thì cây ấy lại liền với gốc, cành lá xanh tươi như cũ.”

- A. lấy gỗ về   B. cây ấy   C. liền với gốc   D. xanh tươi như cũ

Câu 6. Dấu ngoặc kép được sử dụng ở đoạn trích trên có tác dụng gì?

- A. Đánh dấu lời nói của nhân vật cụ già.
B. Đánh dấu từ ngữ quan trọng, cần nhấn mạnh.
C. Đánh dấu lời nói của nhân vật Tuấn.
D. Đánh dấu lời của người kể chuyện.

Câu 7. Dấu chấm phẩy được sử dụng ở câu văn: “Cụ già tươi cười an ủi trao cho Tuấn chiếc gậy, và dặn đây là cây gậy thần có một đầu sinh, một đầu tử; chỉ đầu sinh vào người chết thì sống lại, chỉ vào cây héo, cây xanh lên; còn đầu tử chỉ vào đâu thì thành tan, núi lở, người chết, vật tàn.” có tác dụng gì?

- A. Dùng để ngăn cách hai vế của câu ghép.
B. Dùng để ngăn cách các thành phần lớn trong một câu có quan hệ liệt kê.
C. Dùng để ngăn cách các thành phần lớn trong một câu có quan hệ nhấn mạnh.
D. Dùng để ngăn cách các thành phần lớn trong một câu có quan hệ đồng đẳng.

Câu 8. Thành ngữ “mười phần chết chín” ở câu văn: “Tuấn từ khi có gậy thần, cứu sống được rất nhiều người và vật, những người đau ốm các nơi mười phần chết chín tìm đến Tuấn đều được cứu khỏi.” có ý nghĩa gì?

- A. Những người đau ốm có thể khỏi bệnh
B. Những người đau ốm cảm chắc sự chết, khó có thể cứu chữa được.
C. Những người đau ốm, bệnh nhẹ, dễ chữa trị.
D. Những người đau ốm, bệnh hiểm gặp, cần chữa trị.

Câu 9. (1 điểm). Em có suy nghĩ gì về chi tiết kì ảo: “Tuấn từ khi có gậy thần, cứu sống được rất nhiều người và vật, những người đau ốm các nơi mười phần chết chín tìm đến Tuấn đều được cứu khỏi.”?

Bài tập 2: Đọc kĩ đoạn trích sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

LỤC BÁT VỀ CHA

Cánh cò công nắng qua sông
Chở luôn nước mắt cay nồng của cha
Cha là một dải ngân hà
Con là giọt nước sinh ra từ nguồn.

Quê nghèo mưa nắng trào tuôn
Câu thơ cha dệt từ muôn thăng trầm
Thương con cha ráng sức ngâm
Khổ đau hạnh phúc nảy mầm thành hoa.

Lúa xanh xanh mượt đồng xa
Dáng quê hoà với dáng cha hao gầy
Cánh diều con lướt trời mây
Chở câu lục bát hao gầy tình cha.

(Thích Nhuận Hạnh)

Câu 1. Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

- A. Thơ tự do
B. Thơ bốn chữ
C. Thơ lục bát
D. Thơ năm chữ

Câu 2. Câu thơ nào sau đây sử dụng biện pháp tu từ ẩn dụ?

- A. *Lúa xanh xanh mượt đồng xa*
B. *Câu thơ cha dệt từ muôn thăng trầm*
C. *Dáng quê hoà với dáng cha hao gầy*
D. *Chở luôn nước mắt cay nồng của cha*

Câu 3. Hình ảnh người cha được khắc hoạ rõ nhất qua những chi tiết nào?

- A. *Nước mắt cay nồng, dáng hao gầy, dải ngân hà*
B. *Nước mắt hao gầy, dáng hao gầy, quê nghèo*
C. *Dáng hao gầy, quê nghèo, cánh diều*
D. *Cánh diều, nước mắt cay nồng, cánh cò*

Câu 4. Tại sao tác giả đặt nhan đề bài thơ là *Lục bát về cha*?

- A. Bài thơ viết về cha theo thể lục bát.
B. Bài thơ được viết theo thể lục bát.
C. Bài thơ ca ngợi công lao của cha.
D. Bài thơ thể hiện tình cảm của cha.

Câu 5. Việc sử dụng các động từ *công, chở, ráng* góp phần thể hiện điều gì ở người cha?

- A. Sự chăm sóc, quan tâm đến con
B. Nỗi nhớ, niềm tin tưởng con
C. Nỗi niềm lo lắng cho con
D. Sự hi sinh, nâng đỡ con

Câu 6. Cảm xúc chủ đạo của người viết được thể hiện trong bài thơ này là gì?

- A. Nhớ nhung, tự hào về cha
B. Hạnh phúc, lo lắng về cha
C. Trân trọng, xót xa cha
D. Buồn thương, nhưng nhớ cha

Câu 7. Dòng nào sau đây nêu đúng nghĩa của từ "*thăng trầm*" trong bài thơ?

- A. Nhịp điệu trầm, bổng (cao, thấp)
B. Sự ổn định, hạnh phúc
C. Sự đáng thương, khổ sở
D. Sự không ổn định, nhiều biến đổi

Câu 8. Đặc điểm nào của bài thơ không phải đặc trưng của thơ lục bát?

- A. Các dòng thơ sáu chữ, tám chữ đan xen.
B. Đề tài quen thuộc.
C. Đề tài quen thuộc.

B. Các câu thơ thường ngắt nhịp chẵn. D. Gieo vắn chân hoặc vắn lưng.

Câu 9. Ghi lại ngắn gọn bài học tâm đắc nhất của em sau khi đọc bài thơ trên.

Câu 10. Em sẽ làm gì để thể hiện tình cảm của mình với những người thân yêu? (Trình bày ngắn gọn từ 3-5 câu văn.).

Bài tập 3: Xác định từ láy trong các dòng thơ sau và cho biết chúng thuộc vào loại từ láy nào:

*Gió nâng tiếng hát chói chang
    Long lanh lưỡi hái liếm ngang chân trời
    Tay nhè nhẹ chút, người ơi
    Trông đôi hạt rụng hạt rơi xót lòng.
    Mảnh sân trắng lúa chất đầy
    Vàng tuôn trong tiếng máy quay xập xình
    Nắng già hạt gạo thơm ngon
    Bụng lưng cơm trắng nắng còn thơm tho.*

(Tiếng hát mùa gặt- Nguyễn Duy)

Bài tập 4: Hãy tìm phép ẩn dụ trong những câu thơ dưới đây:

a. *Ấn quả nhớ kẻ trồng cây*

(Ca dao)

b. *Mặt trời của bắp thì nằm trên đồi*

Mặt trời của mẹ em nằm trên lưng

(Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ- Nguyễn Khoa Điềm)

BGH xác nhận

Nhóm trưởng(TTCM)

GVBM

Tạ Thúy Hà

Nguyễn Thị Kim Thanh

Nguyễn Thị Thúy Hà